

”מה זה פה- תל חי?! לסגת מיד!”<sup>1</sup>

## אלמנטים של הומור ברומן הטנק של אסף ענברי כאמצעי לפירוק נרטיב מיתולוגי מן ההיסטוריה הישראלית החדשה עופרה מצוב כהן<sup>2</sup>

### תקציר

הרומן **הטנק** מאת אסף ענברי מספר על אירוע היסטורי במלחמת השחרור המתרחש בפתחו של קיבוץ דגניה א', קרב בין לוחמים ישראלים לטנקים סוריים המאוישים בחיילים סוריים. אחד מהלוחמים הישראליים מצליח להכניע את הטנק הסורי ואת צוותו ובכך מביא להכרעה צבאית בקרב. אירוע זה המתרחש במרחב המייצג בתרבות הישראלית את ראשית החלוציות והאידיאולוגיה הקיבוצית, דגניה א', הופך לסמל על לחימה וגבורה. ברם, בראייה ההיסטורית נראה כי אין הסכמה על זהותו של החייל שעצר את הטנק הסורי. המספר בוחן סוגיה זו בהתמקדותו בחמש דמויות אשר לטענת כל אחת מהן היא זו שעצרה את הטנק הסורי והביאה להכרעה בקרב, כך כפי שהתקבע הקרב בתודעתה. לאורכו של הטקסט המספר מתבסס על ההומור לסוגיו השונים כאמצעי המאפשר את בחינתן של הגרסאות השונות הקיימות על מהלך הקרב והגרסאות השונות הקיימות על זהותו של החייל שעצר את הטנק הסורי. המאמר מבקש לבחון את עיצוב המקום שבו התחולל הקרב וכן את עיצוב הצגתה של אחת מן הדמויות חברות המשק הנוודעת כאחת מאלו שעצרו את הטנק הסורי בקרב. נראה כי המספר מאדיר את קיבוץ דגניה ואת אחד מעוצרי הטנק שהוא חבר הקיבוץ. עם זאת, הוא מציג פרטים ומחשבות של הדמויות וציוני דרך ממהלך חייהן מאז הקרב אך ניתן לומר כי אינו מגיע לכלל פסיקה ולהחלטה ברורה באשר לבחירה בגרסה האמיתית ולהחלטה על זהותו של הלוחם הגיבור שעצר את הטנק.

**מילות מפתח:** הטנק, סאטירה, הומור, נרטיב היסטורי, קיבוץ, דמות

<sup>1</sup> ענברי, 2018, עמ' 19.

<sup>2</sup> ד"ר עופרה מצוב כהן, חוקרת ספרות עברית ומרצה לספרות, מאמרים שפיטים פרי עטה מתפרסמים בעברית ובאנגלית, כתבה שישה ספרים, 2 רומנים על עלייה וקליטה וארבעה ספרי עיון. ofmc45@gmail.com